

O PRIVIRE CRITICĂ ASUPRA ARHEOLOGIEI CA RESURSĂ ÎN PROIECTAREA CONTEMPORANĂ / A CRITICAL REVIEW OF ARCHAEOLOGY AS RESOURCE IN THE CONTEMPORARY DESIGN PROCESS

Oana Anca ABĂLARU

Dr. arh. / PhD Arch., UAUIM

oana.abalaru@gmail.com

Rezumat

Dezideratul unei prezențe active a arheologiei ca resursă în proiectarea arhitecturală și de urbanism sau amenajarea teritoriului este o cale pe care societățile de orice tip ar trebui să o consolideze. Lucrarea de față urmărește să identifice raportul pe care discursul arhitectural actual îl întreține cu arheologia prin intervenții contemporane ce integrează substratul arheologic în noi edificii urbane. Acest dialog este identificat atât în alegeri ce țin de raportarea globală a noii arhitecturii la situl arheologic cât și în rezolvările de detaliu ale unor spații ce pun în valoare vestigiile. Studiul identifică câteva atitudini particulare prin care arhitecții contemporani de referință au negociat raportul cu ruina într-un sens simultan benefic. Muzeu, bibliotecă, pavilioane turistice de acces sau simple structuri de acoperire și protecție, sunt doar câteva funcțiuni prin care arhitectura recentă a încercat să se poziționeze critic în raport cu trecutul arheologic.

Cuvinte cheie: vestigii arheologice, raport critic, atitudini arhitecturale, valorificare, context

Abstract

The challenge of an active presence of archaeology as a resource both in architectural design and urban planning processes is a path that all types of societies should consolidate. This paper aims to identify the interferences between current architectural discourse and contemporary architectural interventions that integrate the archaeological substrate into new urban buildings. This dialogue is identified both in the global approach of new architecture towards the integration of archaeological sites as well as in solving the details of some particular spaces that highlight the importance of the remains.

The study identifies several specific attitudes that contemporary architects have used in negotiating the relation with ruins as a symbiotic process. Museums, libraries, access pavilions, simple structures or shelters are just some examples of functions that recent architecture has used in order to position itself in relation to archaeological past.

Keywords: archaeological remains, critical review, architectural intention, enhancement, context.

1. Premise

Tema relației arhitectură – context - arheologie a cunoscut în ultimii ani un interes crescând, devenind o parte semnificativă în cadrul dezbaterilor profesionale interdisciplinare. În trecut, a construi în continuitatea unor edificii existente sau a ruinelor acestora, era un demers comun, lucru reflectat azi în structurile arheologice sedimentate, material de lucru și studiu al arheologilor sau arhitecților. În general, pentru cadrul de proiectare actual, o prezență arheologică constituie un moment de fractură în percepția orașului contemporan ce necesită o aplecare specială a profesioniștilor.

Aldo Rossi vedea ca o necesitate considerarea prezențelor fizice ale arheologiei prin proiectul de arhitectură, care trebuia să găsească aici consistența și motivațiile gesturilor arhitecturale. Le Goff (1996, prefață) vorbește despre rolul arhitecturii de a relansa istoria.

2. Redescoperirea rolului pe care arhitectura îl poate avea în valorificarea vestigiilor

Până acum puțin timp, lucrul cu vestigiile a fost considerat o misiune a restauratorilor și arheologilor și, de puține ori, această sarcină de negociere între ruină, proiect și societate i-a revenit arhitecturii. Ca reflecție, așa cum vom vedea, multe forme ale dialogului se restrâng la restaurarea și protecția ruinelor fără a pune problema dimensiunii *utilitas*, a noilor roluri pe care vestigiile le pot dobândi.

Intrând în acest câmp al interpretării trecutului ca premisă a dezvoltării, nu putem să nu amintim contribuția teoretică a lui Hans-Georg Gadamer. În celebra lucrare *Adevăr și Metodă* (Gadamer 2001, 358), publicată în 1960 dar și în scrierile ce au urmat mai bine de patru decenii, autorul a definit înțelegerea ca

1. Premises

The theme of the relationship architecture - context - archaeology has seen an increasing interest in recent years, becoming a significant part of interdisciplinary professional debates. In the past, build on top of existing structures or their ruins, was a common approach, as reflected today in sedimented archaeological structures, serving today as work and study material of archaeologists and architects. When it comes to contemporary design, an archaeological presence generally constitutes a moment of fracture in the perception of the city, requiring a special inclination of the professionals.

Aldo Rossi saw the consideration of physical presences of archaeology through architectural design as a necessity. That is where architectural gestures had to find their consistency and motivations. Le Goff (1996, preface) talks about the role of architecture to relaunch history.

2. Rediscovering the role that architecture can play in valorizing the remains

*Until recently, working with the remains was considered a mission of restorers and archaeologists and, only rarely, the task of negotiation between ruin, the project and society were assigned to the architect. As a reflection, as we shall see, many forms of dialogue are restricted to the restoration and protection of ruins, without questioning the *Utilitas* dimension of the new roles that the remains can acquire.*

*Going into this field of interpretation of the past as premise of development we cannot but recall the theoretical contribution of Hans-Georg Gadamer. In his famous book *Truth and Method* (Gadamer, 2001, 358), published in 1960 and also in the works that followed over more than four decades, the author defined understanding as a form of interpretation suffering con-*

o formă a interpretării în continuă schimbare. Pentru el, trecutul este cu atât mai prețios cu cât permite construire în timp a unor relații pozitive în raport cu înțelegerea, asigurând continuitatea. În accepțiunea sa înțelegerea din punct de vedere istoric înseamnă a plasa un eveniment în fluxul istoriei „Iar această mediere duce, în cele din urmă, la o integrare în totalitatea înlănțuirii istorice a vieții. Vechea sa natură iese la suprafață doar sporadic.” (Gadamer 2001, 271).

O segregare a ruinelor ar duce la pierderea de sens și memorie, componente pe care orice civilizație se fundamentează. Având ca referință perioada fascistă, Andreina Ricci remarca tendința predilectă de izolare a monumentelor, fie ele arheologice sau nu, ca parte a unui proces de manipulare a istoriei ce constă în subordonarea acestora intereselor puterii politice. Astăzi, izolarea siturilor arheologice este asociată indiferenței față de istorie și anonimatului. (Ricci 2006, 81). De multe ori, această izolare este determinată de îngrădire, generând spații reziduale și, împreună cu acestea, conflicte în percepția locuitorilor și în planificarea urbană sau teritorială.

3. Direcții de lucru

Un posibil dialog pare să pornească din intersecția a două direcții: experiența estetică drept depășire a procesului unidirecționat de contemplare a ruinei și arhitectura ca renunțare la discursul autoreferențial față de context și identitatea lui. O condiție principală pentru conturarea unei forme de dialog a intervențiilor arhitecturale în zone arheologice este interdisciplinaritatea demersului de proiectare. Un prim pas este conștientizarea faptului că avem de a face cu o situație în care strategiile de lucru ce nu se raportează la context ratează niște dimensiuni esențiale.

tinuous change. For him, the past is the more valuable as it permits the building of positive relationships in time, related to the understanding and therefore ensuring continuity. In his acception, understanding, from a historical point of view, means to place an event in the historical flow “And this mediation leads, eventually, to integration in the whole historical cycle of life. Its old nature only comes up sporadically.” (Gadamer 2001, 271). A segregation of ruins would lead to the loss of meaning and memory, components that any civilization is based upon. Taking as reference the Fascist era, Andreina Ricci remarks a predilect tendency towards isolation of monuments, whether archaeological or not, as part of a process of historical manipulation, which lies in its subordination to the interests of the political power. Today, the isolation of archaeological sites is associated with indifference to history and anonymity. (Ricci, 2006, 81) Often this isolation is determined by enclosing, that generates residual spaces and along with them, conflicts in the perception of inhabitants and urban or territorial planning.

3. Working directions

A possible dialogue seems to start from the intersection of two directions: aesthetic experience as overcoming the one-way contemplative process of perceiving the ruin and architecture as waiver of the self-referential speech towards context and its identity. A primary condition for shaping the architectural form of dialogue of interventions in archaeological areas is the interdisciplinary approach to design. A first step is that of understanding we are dealing with a situation where strategies which do not relate to the context miss some crucial dimensions.

Intervenția trebuie, așadar, să considere un fond arheologic în devenire, atât ca urmare a acțiunilor arhitecturale și arheologice, cât și prin prisma proceselor sociale; viziunea asupra lumii este într-o permanență revizuire. Interpretarea obiectului fuzionează cu cea a contextului. Acest lucru se traduce în faptul că nici arhitectura nici arheologia nu pot fi autoreferențiale în interpretare, ci numai în umbra contextului fizic, social, spațio-temporal în care se inserează. „Tradiția istorică poate fi înțeleasă doar incluzând în reflecție determinarea perpetuă ce vine din partea derulării lucrurilor.” (Gadamer 1975, 303). Proiectul nu este altceva decât un nou orizont interpretativ suprapus dialogului ruinei cu contextul în care se inserează.

Vicenzo Bagnato (Bagnato 2013, p. 230) vorbește despre aceste forme de dialog cu arheologia ca procese cel puțin bi-dimensionale și, preferabil, multi-dimensionale. Această condiție este determinată de caracterul extrem de complex de care fondul arheologic este caracterizat în general, dată fiind structura neomogenă din punct de vedere temporal și spațial. Același autor leagă succesul unei proiect arheologic de capacitatea de activare a unui dialog cu prezentul și de capacitatea de recuperare a valorilor și semnificațiilor prin intermediul construirii unor noi relații, ce permit multiple niveluri de interpretare. Proiectul de arhitectură trebuie așadar văzut nu ca transformare ci ca nuanțare a relației arheologiei cu orașul.

3.1 Intervenția

Din punct de vedere al intervențiilor arhitecturale se disting patru mari categorii. Primele trei - protecția, conservarea, restaurarea - impun operațiuni de recunoaștere, investigare, protecție, întreținere și restaurare, toate având un caracter conservativ. Acest tip de intervenții este cel mai comun luând, cel mai des, forma unor structuri cu caracter temporar și re-

The intervention should therefore consider an archaeological fund in the making, due to both architectural and archaeological actions and also through the social processes; the world view is in a constant review; interpretation of the object, merging with the one of the context. This translates into the fact that neither architecture nor archaeology can be self-referential interpretations, but only in the shadow of the physical, social and space-time context in which they are inserted. “The historical tradition can be understood only by including in the reflection the perpetual determination that comes from carrying out things.” (Gadamer 1975, 303). The project is nothing but a new interpretative horizon, overlapping the dialogue of the ruin with the context in which it is inserted.

Vicenzo Bagnato (Bagnato 2013, p. 230) speaks of these forms of dialogue with archaeology, as at least two-dimensional processes and multi-dimensional ones preferable. This condition is determined by the highly complex character that the archaeological fund is generally characterized by, given the heterogeneous structure in terms of time and space. The same author associates the success of an archaeological project’s ability to activate a dialogue with the present and the ability to rescue values and meanings through building new relationships that allow multiple levels of interpretation. The architectural project should therefore be seen not a transformation, but as a tinting of the relationship that archaeology has with the city.

3.1 Intervention

In terms of architectural interventions there are four major categories. The first three - protection, conservation, rehabilitation - require reconnaissance operations, investigation, protection, maintenance and restoration, all of a conservative nature. This type of interventions is the most common, taking most often the form of struc-

versibil. Al patrulea tip de intervenție - valorificarea - pornește de la intenția de promovare, investire cu o nouă funcțiune de interes public a edificiului și are un caracter integrator. Dezvoltările durabile ale patrimoniului arheologic pornesc și prin considerarea unor sisteme locale de relație cu economia zonei. Toate aceste tipuri de intervenții apar, de multe ori, într-o compoziție mixtă: protecție și valorificare parțială sau ulterioară, conservare cu valorificare parțială, etc.

3.1.1 Parcul arheologic urban

Cazul parcului arheologic urban presupune o abordare integrată a resursei arheologice și proiectării urbane. Prima situație adusă în discuție este punerea în valoare a ruinelor portului antic Caesarea (Fig. 1) ce datează din anii 30 d. Hr., fiind unul din cele mai importante orașe romane din estul Mediteranei. Intervenția arhitecților constă într-un traseu ce urmărește țărmul Mediteranei, zona de promenadă printre ruine și o grădină arheologică.

Fig. 1 Shlomo Aronson Architects.
Ruinele portului antic Caesarea /
The ruins of the ancient port of Caesarea,
Tel Aviv, Israel 1992-2006

Sursa/Source:
https://en.wikipedia.org/wiki/Caesarea_Maritima

tures with temporary and reversible nature. The fourth type of intervention - enhancement - is based on the intention to promote and invest the ruin with a new public functions and has an integrative character. Sustainable development of the archaeological heritage also starts by considering some local systems related to the area's economy. All these types of interventions often occur in a mixed composition: protection and partial or subsequent valorizing or conservation with partial recovery etc.

3.1.1 Urban archaeological park

An urban archaeological park requires an integrated approach of the archaeological resource and urban design. The first example is the ruin of the ancient port of Caesarea (Fig. 1) dating from the 30 AD., as one of the most important Roman cities in the eastern Mediterranean. The architectural intervention consists of a route that follows the Mediterranean coast, a parkway through the ruins and an archaeological garden.

Un alt tip de abordare îl întâlnim la intervenția arhitectului Alberto Torsello (Fig. 2,3,4). Luând în considerare o serie de determinante precum: valoarea peisajeră, arheologică - vestigiile teatrului roman, grădina originară de la sfârșitul secolului al XIX-lea, valoarea florei dezvoltate pe fondul construit al vilei scriitoarei Freya Stark, arhitectul a încercat să realizeze o compoziție armonioasă, dar, în același timp, să integreze parcul arheologic în sistemul urban.

Alberto Torsello architectural intervention is another type of approach (Fig. 2,3,4). Taking into account a large number of determinants, such as the value of the landscape, the archaeological character – the remains of a Roman theatre -, the late nineteenth century garden and the value of flora of Freya Stark residence, the architect tried to achieve a harmonious composition and to integrate the archaeological park into urban system.

Fig. 2,3,4 Alberto Torsello. Parcul arheologic Villa Freya Stark / Villa Freya Stark Archaeological Park, Asolo, Italia / Italy, 2008-2009

Sursa/Source:
<https://divisare.com/projects/179399-ta-s-r-l-alberto-torsello-villa-freya-stark-parco-archeologico>

3.1.2 Structuri de protecție acoperite, deschise

Un alt tip de relație o întâlnim în cazul acoperirii sitului arheologic Santuario di Minerva din Brescia (Fig. 5). Printr-o intervenție subordonată peisajului, arhitecții au căutat reproducerea reliefului zonei cu o structura lineară din oțel și cupru ce acoperă situl arheologic. Către zonele esențiale ale sitului au fost căutate efecte de lumină speciale. Situl este anunțat printr-o platformă vegetală ce introduce vizitatorul în spațiul arheologic.

3.1.2 Protective covered open structures

Another type of relation is highlighted in the case of the archaeological site Santuario di Minerva Brescia (Fig. 5). Through a landscape subordinated intervention the architects sought to reproduce the relief with a steel and copper linear structure that covers the archaeological site. Special light effects were directed to important areas of the site. The site is announced through a green platform that introduces the visitor to the archaeological area.

Fig. 5 The GLUB + Studio TeAM - Acoperirea sitului arheologic Sanctuarul Minervei /
Covering of the archaeological site of the Santuario di Minerva, Brescia, Italia 2000-2007
Sursa/Source: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons>

3.1.3 Structuri închise cu noi morfologii

Cazul structurilor arheologice închise cu noi morfologii poate fi exemplificat prin proiectul lui Jean Nouvel (Fig. 6,7) de punere în valoare a unei ample locuințe romane, astăzi muzeu arheologic, ca urmare a unui concurs de arhitectură câștigat în 1993. „Acest site trebuie să fie protejat și conservat cu noblețea, claritatea și sensibilitatea culturii de astăzi”¹, declara autorul ca primă intenție a proiectului. Intervenția a însemnat închiderea parțială a amplexor ruine și protejarea celor rămase exterioare printr-o copertină generoasă cu structură din oțel. Urmărind o permanentă comunicare între interiorul protejat și exterior, arhitectul reușește să acopere situl printr-o structură metalică filiformă, aproape imperceptibilă.

1 <http://www.arcspace.com/features/ateliers-jean-nouvel-vesunna-gallo-roman-museum>

Fig. 6,7 Jean Nouvel - Muzeul Gallo-roman Perigueux / Gallo-roman Museum Perigueux, France, Franța, 1993-2003

3.1.3. Closed structures with new morphologies

The case of closed archaeological structures with new morphologies can be exemplified by Jean Nouvel's project (Fig. 6,7) for the enhancement of a large roman dwelling, as a result of an architectural competition won in 1993. "This site must be protected and preserved with nobility, clarity and the sensibility of today's culture"¹ said the author referring to the first intention of the project. The intervention, today an archaeological museum, involved a partial closure of the ruins and a generous canopy steel structure that protect the exterior remaining ruins. Following a permanent communication between the inside and outside, the architect managed to cover the site with a metal filamentous structure, almost imperceptible.

1 <http://www.arcspace.com/features/ateliers-jean-nouvel-vesunna-gallo-roman-museum>

Sursa/Source:
https://en.wikipedia.org/wiki/Vesunna_Gallo-Roman_Museum#/media/File:Perig_musee1.JPG
https://en.wikipedia.org/wiki/File:Perig_musee3.JPG

3.1.4 Arheologia care subordonează proiectul de arhitectură

Auditorium della Musica din Roma este un complex multifuncțional destinat muzicii, finalizat în 2002. (Fig. 8) În timpul construcției, excavațiile au scos la lumină o locuință romană și prese pentru ulei ce datau din secolul al VI-lea. Renzo Piano a regândit structura inițială pentru a face loc vestigiilor, prevăzând și un mic muzeu pentru artefactele găsite.

3.1.4 Archaeology which subordinates the architectural project

Auditorium della Musica in Rome is a multifunctional complex for music finished in 2002. (Fig. 8). During construction, the excavations have revealed a Roman dwelling and oil presses dating from the late sixth century. Renzo Piano has redesigned the original structure to accommodate the remains providing a small museum for the artefacts found.

Fig. 8 Renzo Piano Building Workshop - Auditorium e Parco della musica, Roma, Italia, 1997-2002
Sursa/Source: <http://www.rpbw.com/project/1/parco-della-musica-auditorium>

3.1.5 Muzealizări în aer liber

Templul Dianei din Merida (Fig. 9) este un sit arheologic antic, parte a forumului roman, punctul central al orașului. Provocarea proiectului a fost valorificarea spațiului arheologic într-un limbaj arhitectural contemporan. Arhitecții au gândit ansamblul ca un spațiu deschis, dar bine definit. Proiectarea a pornit prin stabilirea unor reguli și principii-sintaxa proiectului - suficient de flexibile pentru a absorbi neregularitățile situației arheologice. Platforma suspendată instituie un nou strat în perceperea sitului, fiind pusă în legătură cu o serie de spații comerciale și culturale. Proiectul a durat circa 5 ani, perioadă în care între cercetarea arheologică și echipa de proiectare a existat un dialog permanent.

3.1.5 Open air musealization

Temple of Diana in Merida (Fig. 9) is an archaeological site dating from Antiquity, part of the Roman forum, a central area within the city. The challenge of the project was valorizing the archaeological space in a contemporary architectural language. The architects designed the assembly as an open but defined space. The project establish a set of rules and principles – project syntax – enough flexible to absorb the irregularities of the archaeological situation. The suspended platform creates a new layer in the perception of the site and it's connected with commercial and cultural spaces. The project lasted about 5 years; meanwhile a permanent dialogue between archaeological research and design team was established.

Fig. 9 Jose Maria Sanchez Garcia. Templul Dianei / *Temple of Diana*, Merida, Spania 2005-2008
Sursa/Source: <http://www.archdaily.com/201918/temple-of-diana-jose-maria-sanchez-garcia>

3.1.6 Structuri de protecție închise

Structurile de protecție închise sunt proprii unor intervenții izolate, de mici dimensiuni. Peter Zumthor a imaginat la Coira (Fig. 10,11) două pavilioane din lemn ca înveliș protector al unor bijuterii arheologice. Scara pavilioanelor dă posibilitatea înțelegerii dimensiunii spațiilor originare. Aceste cutii reprezintă o reconstrucție abstractă a clădirilor romane ce caută să dea seama și de înălțimea reală a spațiilor de locuit pe care le protejează. Intrarea este aproape ascunsă, suspendată, conținând o mică scară și o ușa metalică purtând vizitatorul parcă în alta dimensiune. La interior, o serie de scări ajung la cota originală a sitului arheologic.

3.1.6 Protective closed shelters

The protective close shelters are specific for small, isolated interventions. In Coira (Fig. 10,11), Peter Zumthor has imagined two wooden pavilions as a protective structure of an archaeological jewellery. The scale of the construction allows the understanding of the primary spatial dimensions. These boxes are an abstract reconstruction of roman buildings and try to recall the native height of the spaces they protect. The entrance is almost hidden, suspended, containing a small metal staircase and a door leading the visitor to another dimension. Inside, a series of stairs connect the ground with original level of the site.

Fig. 10,11 Peter Zumthor, Acoperire pentru protecția unor edificii romane, Coira, Elveția / Switzerland, 1986
Sursa/Source: <http://www.arcspace.com/features/atelier-peter-zumthor/shelters-for-roman-archaeological-site>

3.1.7 Sisteme de protecție deschise cu noi morfologii

Situat pe un promontoriu al Lisabonei, situl este parte a primei așezări descoperite în zona ce datează din epoca fierului (Fig. 12,13). Ample lucrări arheologice au început în anul 1996 dezvăluind, pe rând, starturi arheologice din secolul al XV-lea, Epoca medievală și Epoca fierului. Intervențiile au urmărit protecția și redarea lizibilității palimpsestului descoperit. Primele acțiuni au însemnat delimitarea sitului cu o membrană din oțel, marcând în punctul ei cel mai înalt accesul și permițând o vedere panoramică asupra sitului. În tot acest ansamblu, structurile izolate centrale, ce acoperă vestigiile islamice din secolul al XI-lea, încearcă nu numai să protejeze, ci și să reproducă experiența spațială interioară cu camere orientate către curtea de tip patio.

3.1.7 Open protective shelters with new morphologies

Located on a promontory of Lisbon, the site is part of the first settlements discovered in the area, dating back to the Iron Age. (Fig. 12,13) Extensive archaeological works began in 1996, gradually revealing archaeological layers of the XV century, Medieval Age and Iron Age. The interventions were intended to protect and recover the legibility of the discovered palimpsest. The first actions intended a demarcation of the site with a steel membrane that marks, in its highest point, the access, providing a panoramic view over the site. In this architectural assembly, the central isolated structures covering the Islamic vestiges of XI century, try not only to protect but also to reproduce the spatial experience of rooms surrounding and opening onto an inner courtyard – patio.

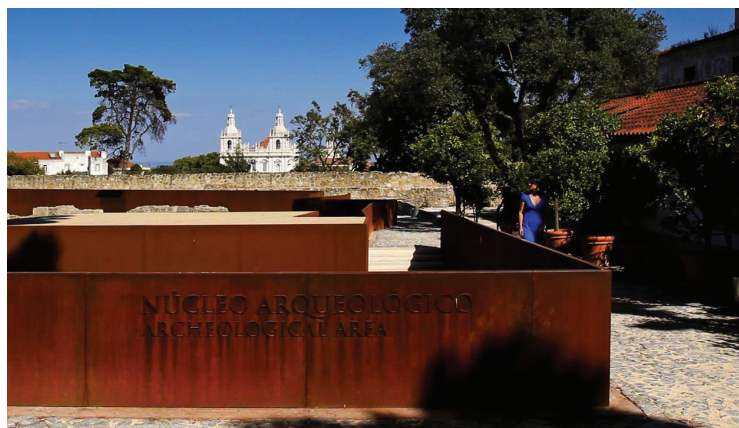

Fig. 12,13 Joao Luis Carrilho Da Graca, Muzealizarea ariei arheologice /
Musealization of the Archaeological Site of Castello di Sao Jorge,
Praca Nova (Lisbona), Portugalia 2009-2010.

Sursa/Source: <http://jlcg.pt/castelo;>

https://images.adsttc.com/media/images/5012/f799/28ba/0d06/5800/08da/large_jpg/stringio.jpg?1414498337

3.1.8 Intervenții locale. Structuri închise adiacente

Centrul de vizitare a Teatrului Roman din Malaga (Fig. 14,15) este prima din intervențiile ce au ca subiect reintegrarea amplexelor ruine urbane în viața orașului Malaga. Conservarea și restaurarea teatrului roman este una din țintele proiectului de valorificare a patrimoniului cultural. Centrul de vizitare și situl fac parte dintr-un traseu cultural ce cuprinde mai multe funcțiuni de referință pentru oraș, precum casa memorială Picasso, Muzeul Malaga, Muzeul Picasso, etc. Respectând o regula generală, astfel de intervenții ocupă o poziție perimetrală față de sit, devenind un front al sitului și asigurând accesul controlat. Cutia pare ușoară și detașată față de sol, iar pe fațada din sticlă sunt inscripționate legile romane pentru orașul Malaga din primul secol după Hristos.

3.1.8 Local interventions. Closed adjacent structures

The visitor centre of the Roman Theatre in Malaga (Fig. 14,15) is the first of the interventions that aim to reintegrate the urban ruins in everyday life of Malaga city. The conservation and restoration of Roman theatre is one of targets in the project of recovering the cultural heritage. Both the visitor centre and the archaeological site are part of a cultural route that includes several highlights of the city such as: Picasso memorial house, Malaga Museum, Picasso Museum, etc. Generally, such interventions occupy the perimeter of the site becoming a frontline of the site and providing a controlled access. The box seems easy and detached from the ground while the glass facade is inscribed with the Roman laws of the city of Malaga from the first century after Christ.

Fig. 14,15 Tejedor+Linares Arquitectos - Centru de vizitare al teatrului roman din Malaga /
Visitor Centre of the Roman Theatre of Malaga, Spania, 2004-2009

Sursa/Source: <http://www.archdaily.com/772508/visitor-center-of-the-roman-theatre-of-malaga-tejedor-linares-and-asociados>

4. Concluzii

Studiul propus este o investigație asupra formulelor de dialog cu existentul la care proiectarea arhitecturală ce vizează zone arheologice încearcă să se raporteze prin diverse componente: estetică, istorică, socială sau identitară.

Exemplele alese ilustrează mai multe niveluri de complexitate prin raportarea la mediul urban și extraurban, însă toate pornesc de la necesitatea fundamentării intervenției arhitecturale în raport cu valoarea estetică și semnificația pe care ruina a dobândit-o într-un anumit context social.

4. Conclusions

The proposed study is an investigation of multiple forms of dialogue with the existing to which architectural design, aimed at archaeological sites, attempts to relate through various components: aesthetic, historical, social or identity.

The chosen examples illustrate several levels of complexity by reference to urban and extra-urban environment, but all are based on the need for underlying architectural intervention in relation to the aesthetic value and significance that the ruin acquired in a certain social context.

Bibliografie / Bibliography

- BAGNATO, Vincenzo, *Nuovi interventi sul patrimonio archeologico*, Universitat Politècnica de Catalunya. Departament de Projectes Arquitectònics, Barcelona, 2013
GADAMER, Hans Georg, *Adevar si metoda*, Bucuresti: Teora, 2001
Le GOFF, Jacques, *History And Memory*, New York: Columbia University Press, 1996
MAROTTA, Antonello, "Stratigraphies: archaeology as a threshold and passage" in *City, Territory and Architecture. An interdisciplinary debate on project perspectives* 1:9, Springer, 2014
RICCI, Andreina, *Attorno alla nuda pietra. Archeologia e citta tra identita e progetto*. Roma: Interventi Donzelli, 2006

Webografie / Webography

- Archdaily* www.archdaily.com
Arcspace www.arcspace.com
Divisare www.divisare.com
Wikipedia www.en.wikipedia.org